

1.4.18

חוות דעת פסיכיאטרית

בדקתי את מר זילפה יונתן ת.ז. 043377233 במרפאתי בתאריך 7.2.18 לשם כתיבת חוות דעת פסיכיאטרית. כתיבת חוות הדעת התבקשה ע"י פרקליטות מחוז ירושלים המייצגת את משרד החוץ בבקשה למתן פצוי כספי שהוגשה ע"י מר זילפה. בפתח הדברים אבקש לציין כי מר זילפה הופנה אלי בעבר ע"י משרד החוץ להתייעצות בחודש אוקטובר 2011, כחודש לאחר האירוע בשגרירות ישראל בקהיר. תוצאות ההערכה משנת 2011 הועברו לפרקליטות טרם כתיבת חוות הדעת הנוכחית.

פרטי השכלה וניסיון רפואי:

בוגר בית הספר לרפואה הדסה, ירושלים, 1994, מ.ר. 27993.
מומחה בפסיכיאטריה, 2002, מ.ר.מ. 1991.
תלמיד התכנית לפסיכותרפיה, 2000-3, אוניברסיטת ת"א.
מפקד מרפאת המילואים (לשעבר), מחלקת בריאות הנפש, חיל הרפואה.
אחראי על מיון והערכה (לשעבר), היחידה לתגובות קרב, מחלקת בריאות הנפש, חיל הרפואה.
יועץ בכיר במילואים במדור פסיכיאטריה, מחלקת בריאות הנפש, חיל הרפואה.
מלמד ומדריך על טיפול בנפגעי טראומה במחלקה לבריאות הנפש בחיל הרפואה, בנט"ל (לשעבר) ובמסגרות נוספות.
בוחן בבחינות ההתמחות בפסיכיאטריה מטעם המועצה המדעית של ההסתדרות הרפואית.
עמית הוראה בדרגת מרצה בכיר קליני, החוג לחינוך רפואי, הפקולטה לרפואה, אוניברסיטת ת"א.
מנהל מחלקה א' במרכז לבריאות הנפש "שלוותה" (לשעבר).
משנת 2017 סגן מנהל בית החולים ומנהל המערך האמבולטורי, המרכז לבריאות הנפש באר יעקב, נס ציונה, מב"ן

הערות רקע:

1. בתחילת הבדיקה הזדהיתי לפני הנבדק והבהרתי את מטרת הבדיקה.
2. הנבדק זוהה ע"י תעודת זהות.
3. חוות הדעת נסמכת על המסמכים שהובאו בפני. מבין המסמכים יצינו הרלוונטיים ביותר.
4. חוות דעת זו ניתנת לשם הגשתה כראיה לבית במשפט והריני מצהיר בזאת כי ידוע לי היטב שלענין החוק הפלילי בדבר עדות שקר בבית במשפט דין תעודה זו כשהיא חתומה על ידי כדן עדות בבית המשפט.

מסמכים:

1. מכתב של דר' גדי כהן רפפורט לגב' סמדר שפירא מיום 30.11.11.
2. מכתבה של גב' סמדר שפירא מיום 3.7.12 בו היא מציינת כי על מר זילפה להגיע לארץ כחלק מהמשך התהליך הטיפולי לצורך השלמת הטיפול ומניעת התפתחות תסמונת פוסט טראומטית.
3. מכתבה של גב' סמדר שפירא מיום 24.7.17.
4. אשור רפואי של דר' גדי כהן רפפורט מיום 27.12.17.
5. תיק רפואי שרותי בריאות כללית

רקע: בן 36, נשוי ואב ל-3 ילדים, מתגורר בדירה שכורה בבית שאן. עובד ברשות העתיקות [נושא התעסוקה יפורט בהמשך]. סיים בשנת 2014 את עבודתו כקב"ט בשרות ובמשרד החוץ.

גופני: בריא בדרך כלל. אינו נוטל תרופות באופן קבוע. תזונה – מלאה. פעילות גופנית – לא עושה.

לציין את האירועים הרפואיים הבאים:

17.2.10 – פגיעה בשריר בבתי החזה בעת אימון.

1.12 – שבר באצבע בכף הרגל.

4.8.13 – פגיעה בכתף שמאל בחדר בכושר שטופלה שמרנית ובהיעדר שיפור נותח בחודש מרץ 2014.

הרגלים: שולל שימוש באלכוהול או בסמים.

מתולדות חיינו: יליד בין שאן. סיים תיכון בשוב. מתאר את עצמו כ"ילד טוב" ללא בעיות משמעת. מקובל ופעיל חברתית. שרת שרות צבאי מלא ביחידת המסתערבים "דובדבן" בשנים 2000-2004: 3 שנים בסדיר ושנה בקבע. השרות עבר ללא בעיות מיוחדות. השתתף במבצע חומת מגן, ללא אירועים שהשאירו חותם טראומטי. לאחר שחרורו מצה"ל גויס לשרות הביטחון הכללי. במסגרת תפקידו שרת במספר מדינות בחו"ל ללא בעיות משמעת או בעיות אחרות. שולל התפרצויות זעם או כעס מכל סוג שהוא.

האירוע בקהיר: שרת בשגרירות ישראל בקהיר כסגן קב"ט השגרירות. בעת האירוע, ב-9.9.2011, הוא היה הקב"ט האחראי כשתחת פיקודו היו עוד חמישה מאבטחים ששהו בשגרירות תקופה קצרה. באירוע עצמו הותקף בנין השגרירות ע"י המון זועם כשהצוות בתוך הבניין היה בסכנת חיים. יונתן נמנע מלספר על פרטי האירוע עקב חובת הסודיות אך ברור שהייתה על כתפיו באירוע אחריות כבדה הן לאנשיו והן לציוד שהיה בבניין השגרירות. תפקודו של יונתן באירוע היה למיטב הבנתי מצוין והוא זכה עליו לשבחים: "הייתי גיבור, ראש הממשלה נפגש איתי, שר החוץ...". ברוח זו כותבת גם סמדר שפירא במכתבה מיום 24.7.17 כי יונתן: "נישא על גלי התהילה לאחר שקבל שוב ושוב חיזוקים על ההתנהלות שלו במהלך האירוע מגורמים שונים ובכללם ראש הממשלה" [מסמך 3].

לאחר האירוע נאלץ יונתן לעזוב את קהיר באופן מידי יחד עם רעייתו ההרה וביתו. הם חזרו לארץ ובהיעדר מקום מגורים קבוע התגוררו בבית מלון. בחודש הראשון לשהותו בארץ היה עסוק בעיקר בתחקירים. בסוף אותו החודש הופנה לבקשתו, ע"י גב' סמדר שפירא, עובדת סוציאלית בכירה במשרד החוץ, ליעוץ מקצועי במרפאתי [מסמך 3]. הוא נבדק על ידי פעמיים בחודש אוקטובר 2011. לפגישות אלו לא היה המשך וטלפונית הוא מסר על מגמת שיפור [מסמך 1]. הרשום שלי אז היה שהוא עסוק ושואף לחזור לשגרה. התרשמותי המפורטת מהמפגשים שהתקיימו בשנת 2011 מסוכמת באישור הרפואי מיום 27.12.17 [מסמך 4]. בסיכום המכתב כתבתי: "הוא תיאר אז סימפטומים פוסט טראומטיים משמעותיים עם קושי ניכר אובייקטיבי וסובייקטיבי לחזור לשגרת חיים תקינה. בגלל שלא היה נראה שיש מגמת שיפור בין הפגישות הצעתי לו אז טיפול תרופתי אך הוא העדיף לא להתחיל בטיפול זה".

משנשאל כעת מספר שמאד רצה אז לחזור לשגרת עבודה כי חשב שזה "יעשה לי טוב". רצה מאד לחזור ולעבוד בשגרירות בחו"ל כי לא רצה לאכזב את עצמו ואת אשתו וכן כי בחו"ל התגמול הכלכלי גבוה יותר. מספר כי כבר אז הסתובב עם החוויה שיש בו: "שני עולמות בו זמנית... בעולם אחד אני הגיבור שפוגש את ראש הממשלה ובעולם השני אני לא מסתדר". מספר שחשב אז שהדברים יסתדרו מעצמם ולכן לא הלך לטיפול למרות שאני וסמדר שפירא עודדנו אותו לכך. מוסיף עוד שהסטיגמה השלילית, שהייתה לו ולסובבים אותו סביב טיפולים נפשיים, הייתה גורם נוסף שהרחיק אותו ומנע ממנו לפנות לעזרה ולקבל טיפול נפשי.

מהלך המחלה: בחודשים לאחר האירוע היה בארץ. תכנן אז לצאת "לתגבורים" בחו"ל כדי לשמור על כשירות ועל רמת השכר שלו. בשנת 2012 הוצב בשגרירות ישראל בניקוסיה כקב"ט. רעייתו עבדה גם היא בשגרירות ולדבריו היה מדובר במקום יחסית רגוע מבחינת עומס העבודה. היה מתוכנן לשרת שם 3 שנים אך בזמן אימון בחדר כושר נפצע בכתף. אירוע זה החל מהלך רפואי ארוך שכלל ניתוח ושיקום ושספספו חזר יונתן עם משפחתו ארצה בחודש ספטמבר 2014. מבחינת יחסי העבודה המהלך היה מורכב שכן לדבריו מינו לשגרירות קב"ט מחליף בלי ידיעתו. בנוסף, מספר שהייתה לו בעיה עם ימי המחלה להם היה זכאי וכן בקשר להסדרת העניינים עם ביטוח לאומי שארכה זמן. כך או כך הוא סיים לעבוד במסגרת השרות וחיבת הביטחון במשרד החוץ (בטמ"ח) עם תחושת אכזבה קשה מהאופן שבו התנהלו הדברים מולו: "לא שמרו אותי במערכת למרות שיכלו".

עד מחצית 2017 לערך לא היה מועסק ואז התקבל לעבודה ברשות העתיקות כאחראי על נושא הבטיחות בעבודה וכסגן קב"ט הרשות. העבודה היא במשרה מלאה – הוא אמר לבקר באתרי חפירות ארכיאולוגיות ולהגיע יום בשבוע לירושלים למשרד. הוא מתאר שיש פער ניכר בין תיאור התפקיד והדרישות ממנו לבין תפקודו בפועל. מספר שהוא לא מרגיש יעיל בעבודה ושהוא שורד בזכות היד החופשית שניתנת לו. לדבריו יש ימים לא מעטים שהוא לא מצליח לקום בבוקר לעבודה מאחר ולילותיו קשים. מעדיף להיות בעבודה לבד. מרגיש שבעבר היה יכול לעשות הרבה יותר ולא בטוח בכלל שיוכל להחזיק מעמד בעבודה.

סימפטומים פוסט טראומטיים:

חודרנות: מתאר עיסוק רב באירוע לאורך השנים שהולך ומתגבר עם הזמן שחולף. מספר שמחזיק בראשו תיאור מפורט של האירועים: "אני יכול לצייר תמונה מדויקת, בדיוק מה שהיה". יש עיסוק רב בכך שביתו הקטנה והבת שהייתה אז בבטן אימה היו גדלות בלי אבא: "אם הייתי נהרג שם היא הייתה גדלה בלי אבא ... הייתי רוצה למחוק את זה, לא לחשוב". מתאר סיטוי לילה וחלומות קשים בהם חולם על האירוע ועל מה שקרה, רואה את הפרצופים של חבריו ואת הפחד שראה בעיניהם, רואה את פרצופי ההמון הזועם. מתעורר בבהלה, מתקשה להירגע וממשיך לחשוב ולשחזר את האירוע. מתקשה לחזור לישון. מתאר תגובה רגשית ופיזיולוגית כשנזכר.

הימנעות: מתוארת הכללה משמעותית של הימנעויות - מספר שחושש ללכת למקומות הומי אדם עקב תחושת "ההמון" המעוררת בו פחד ואת זיכרון האירוע. משתדל להימנע מאירועים משפחתיים כי גם בהם מרגיש לא נוח. לאירוע האחרון של אחותו חש חובה ללכת אבל כשהלך הרגיש "לא נעים". במקומות אלו מחפש יציאות וכניסות חרום כדי לא להיות במצב בו הוא "תקוע ולא יכול לצאת". מעדיף לשבת ליד היציאה. נמנע מלקחת את בנותיו להופעות או אירועים מאותה סיבה. מספר שמשתדל גם לא ללכת ברחובות הומים ואם הולך בוחר במסלול צמוד לקיר כדי לא להיות במרכז הרחוב. בנוסף, מתאר תחושה של נימול רגשי ומיעוט קשרים בין אישיים.

מספר שפעם היו לו הרבה תחביבים ספורטיביים אך מאז כעת נמנע מהם. מספר שהמאבטחים באירוע נפגשים כל שנה. אומר: "בשנה האחרונה לא הלכתי ... הרגשתי לא טוב עם זה... כשאני רואה אותם זה ממש מחזיר לי, חי, את האירוע".

עוררות יתר: מתאר סף גירוי נמוך והתפרצויות זעם. כתוצאה מכך יש מריבות עם רעייתו עד כדי פנייה למשטרה עקב אלימות מילולית שלו. מספר שמרגיש "כעסים גדולים". מתאר שינה לא רצופה עם לילות שבהם לא מצליח להירדם כלל. מתאר תחושת דריכות ותגובות Startle מוגברות כאשר שומע רעשים פתאומיים מגיב בתגובה פיזיולוגית מוגברת ולוקח לו הרבה זמן להירגע.

שינויים רגשיים וקוגניטיביים: מרגיש שינוי קיצוני שחל בו מאז האירוע: "אני מחלק את החיים ללפני התקרית ולאחרי התקרית... הפכתי לאדם אחר". מספר שהשתנה בכך שלפני התקרית היו לו שמחת חיים, יוזמה ויכולת לעשות דברים ושמכל אלו לו נותר לו הרבה. מספר שלפני האירוע היה בעל תחושת ערך עצמי ומשמעות ושאת מקומן של תחושות אלו תופסות אתה תחושות כעס ובושה לצד אשמה על מה שהוא מעביר את משפחתו.

בבדיקה: הסימפטומים הפוסט טראומטיים תוארו לעיל. תיאור האירוע קשה לו מאד, הוא נרגש מאד ובוכה. מספר שהייתה לחימה קשה בהמון עם הרבה מאד ירי באוויר: "כשיצאתי לא האמנתי שאני בחיים". הרושם בבדיקה הוא שקשה ליונתן מאד לשתף בכאבו ובמצבו הנפשי והתפקודי הפגוע – הוא איש גאה שגאוותו נפגעה וקשה לו מאד להיות בעמדת הנצרך הזקוק לתמיכה ועזרה. יחד עם זאת, כאשר הוא נותן אמון בבדוק הוא משתף, ולא ברצון רב, בקשייו. התחושה היא שהוא מתאר חוויה קשה שנמשכת שנים, עם פגיעה משמעותית. האפקט עצוב ומתוח. אין עדות להפרעה בבוחן המציאות או להפרעה בתפיסה. שולל אובדנות או תוקפנות.

סיכום ודיון:

1. מר יונתן זילפה השתתף באירוע ב- 9.9.11 בשגרירות ישראל בקהיר. באירוע היה קב"ט השגרירות ויחד עם 5 מאבטחים הגן על השגרירות מפני ההמון הזועם תוך שהוא נמצא בסכנת חיים. יונתן זכה להערכה רבה על תפקודו באירוע.
2. כחודש לאחר האירוע הופנה יונתן להערכתי עקב מצבו הנפשי. בדקתי אותו פעמיים במהלך חודש אוקטובר 2011. התרשמתי אז מסימפטומים פוסט טראומטיים משמעותיים עם קושי ניכר לחזור לשגרת חייו. בין הפגישות לא היה שיפור ולכן הצעתי לו לפנות לטיפול תרופתי ושיחתי. בשיחות טלפון מסר אז שיש מגמת שיפור. מספר שחשב שיוכל לחזור לשגרה בכוחות עצמו וכך ניסה לעשות.
3. בדיעבד הוא מספר על קשיים בתפקוד ועל כך שהסימפטומים נמשכו ואף החמירו לאורך השנים. הוא מספר שנמנע מלפנות לטיפול כי הייתה לו תקווה שיצליח להתמודד בכוחות עצמו וכן מחשש מהסטיגמה השלילית הכרוכה בפניה.
4. הבעיה האורטופדית בכתף בשנים 2013-14 לא סייעה למהלך העניינים ולהשתלבותו מבחינה תעסוקתית ובוודאי שלא תרמו ליכולתו התפקודית אולם להערכתי בעיה זו אינה הגורם לנכותו הנפשית כעת.
5. לאור כל האמור לעיל, להערכתי מר זילפה סובל מתסמונת פוסט טראומטית כרונית שנגרמה עקב השתתפותו באירוע בשגרירות ישראל בקהיר. לצד תסמונת זו קיימים גם סימפטומים דיכאוניים המופיעים בשכיחות גבוהה במצבים מסוג זה וניתן לראותם במסגרת התסמונת הפוסט טראומטית. המלצתי בפני מר זילפה לפנות לטיפול תרופתי ושיחתי בהקדם.
6. הסימנים קליניים של התסמונת הפוסט טראומטית ברורים וקיימת הפרעה ניכרת בתפקודו הנפשי והחברתי של מר זילפה וכן קיימת הגבלה ניכרת של כושר העבודה ולכן אני מעריך את נכותו הנפשית בשיעור של 30% לפי סעיף 34 ב' (4) לתקנות הבטוח הלאומי. מהסיבות שתיארתי בחוות הדעת לא פנה מר זילפה לטיפול נפשי בעבר וכאמור המלצתי בפניו שיפנה לטיפול נפשי כעת. בשל העובדה שעדיין לא טופל אני ממליץ לקבוע בשלב זה אחוזי נכות זמניים לשנה בתקווה שיוכל להיעזר בטיפול ושמצבו הנפשי והתפקודי ישתפרו.

ד"ר גדי כהן רפפורט,
פסיכיאטר מומחה.

ד"ר גדי כהן-רפפורט
פסיכיאטר מומחה
מ.ר. 27993 מ.ר.מ. 19912

זילפה יונתן – חוות דעת – עמ' 4